

“Nederlands leren is de enige weg”

Grote vraag naar Nederlandse scholing voor VO-nieuwkomers

Van onze verslaggeefster

Judith van Beek

LEIDEN Momenteel komen er vele asielzoekers, voornamelijk uit Eritrea en Syrië, naar Nederland. De leerplichtige nieuwkomers zorgen voor een tekort aan plek, geld en geschikte docenten in het middelbaar onderwijs.

De media staan er vol van: vluchtelingen en migranten die in Nederland arriveren. Er zijn hier ook kinderen bij, die zoals alle kinderen in Nederland leerplichtig zijn. De gemeenten zorgen voor een plaatsing op een van de 85 instellingen waar eerste opvang van vreemdelingen in het voortgezet onderwijs aangeboden wordt. Dit huidige systeem werkt goed, alleen is het onzeker of deze vorm kan blijven bestaan onder de toegenomen vraag.

Momenteel worden de lessen gegeven op reguliere scholen met een Internationale Schakelklas (ISK) of op scholen die alleen maar bestaan uit ISK's. Naar schatting zitten er tussen de 8.000 en 10.000 leerlingen in een ISK. In oktober en november zullen er nog eens 2000 nieuwe middelbare scholieren instromen. Dit zijn leerplichtige scholieren van 12 tot en met 16 jaar en kinderen tot de achttien jaar zonder havo-, vwo- of mbo-diploma.

Het belangrijkste doel is in korte tijd zo veel mogelijk Nederlands te leren. Zo krijgen de leerlingen per week tussen de 12 en 18 uur speciale NT2-lessen (Nederlands als tweede taal). Aan de hand van de lessen bereiden de leerlingen zich in gemiddeld twee jaar tijd voor op doorstroom naar het voortgezet onderwijs of een beroepsopleiding.

Zo wil een Syrische jongen, die om veiligheidsredenen anoniem wil blijven (17), van de ISK van het Da Vinci College in Leiden graag tandarts worden. “Voordat ik naar Nederland kwam, heb ik anderhalf jaar in Turkije in de bouw gewerkt. Hier ga ik liever studeren.” Twee meisjes uit Zambia die ook anoniem willen blijven, willen later als tandartsassistente werken. Als deze leerlingen

hun droom willen naleven moeten ze een vervolgopleiding doen.

Volgens Harold Raadman, al vijftien jaar werkende op het Leidse Da Vinci College als NT2-docent, is het staatsexamen NT2 geen vereiste voor een vervolgopleiding, maar ‘hierdoor kun je wel op je intelligentieniveau geplaatst worden’. Als de leerlingen NT2-niveau B1 behalen, kunnen ze naar MBO-1. Zo niet, dan stromen ze in, in het entreejaar, waarbij het niveau lager is. Als niveau B2 behaald wordt, kunnen de leerlingen gelijk instromen in de vierde klas van de Havo.

Daarnaast zorgt de test ervoor dat de kinderen zich beter kunnen redden in het dagelijks leven. “Het stelt de scholieren in staat om zelfstandig naar de winkel en gemeente te gaan (B1-niveau) of een moeilijke tekst te begrijpen (B2-niveau)”, aldus Raadman.

Vol

Mariëlle van Driel, afdelingsleider van het Leidse Da Vinci College, noemt de grote klassen van tegenwoordig een gevolg van de toestroom van leerplichtige nieuwelingen. Om deze reden is de school in 2013 verhuisd naar een groter pand.

Ondanks de uitgebreide school is er door de vele nieuwe aanmeldingen alweer een wachtlijst, waarvan de duur moeilijk te bepalen is. “Twee maanden zat ik thuis voordat er een geschikte plaats vrijkwam op het Da Vinci College”, vertelt de jongen uit Syrië (17). Op de asielschool in Katwijk wordt namelijk alleen les gegeven aan basisschoolkinderen. Zijn klasgenoten uit Zambia en Gambia hadden meer geluk: zij hoefden vorig jaar maar een week te wachten voordat ze geplaatst werden.

Even op de wachtlijst staan waarborgt wel de hoge kwaliteit van de eerste opvang. Zo zijn er drie verschillende lesniveaus gebaseerd op leeftijd en taalvorderingen, zodat elk kind een juiste leerweg heeft. “In de tijd van Rita Verdonk zat iedereen bij elkaar, analfabeet tot

B2-niveau. Dit was spannend, maar ook vermoeiend”, aldus Raadman. Docent Charlotte Berghuijs zegt: “De wachtlijst zou verkort kunnen worden door alleen nog maar Nederlands aan te bieden, alleen zou dit ten koste gaan van het huidige gevarieerde aanbod.”

Uitwijken naar reguliere klassen is geen goed idee volgens de VO-raad. “Daar verschillen de intelligentieniveaus te sterk voor.” Bovendien noemt Van Driel dat NT2-docenten taallessen moeten geven, omdat ‘ze hier speciaal voor geschoold zijn’. Reguliere middelbare scholen kunnen daarnaast niet genoeg tijd vrijmaken voor de taalwerving van de nieuwkomers. Docent sociale vaardigheden en leerling-ondersteuner Marianne de Vink noemt de ISK dan ook: “De enige weg, omdat het belangrijk is om eerst de taal te beheersen voordat er andere vakken gegeven worden.”

Raadman en Van Driel zien geld als een vereiste om de kwaliteit van de ISK te waarborgen. De door staatssecretaris Sander Dekker aangenomen motie is al een goed begin. Hierdoor is er een extra teldatum gekomen voor leerlingen die na 1 oktober in de ISK’s instromen. Zo krijgen de scholen ook voor de late instromers tussen de 2.500 en 4.500 euro om hun lessen en materiaal te bekostigen.

Ondanks de roep om NT2-docenten en geld is dat niet het belangrijkste op dit moment. “Eerst moet de opvang van de vluchtelingen op orde zijn, dan pas kunnen we de scholing optimaliseren”, zegt van Driel.

Zelfportretten van leerlingen van de ISK van het Da Vinci College in Leiden. “Hier zijn leerlingen verbonden met elkaar.” Foto Judith van Beek